

Minia äratamine ja õpetamine, lahja (veimede) jagamine ja lahkumine

56. Peiu kaasanaine äratab pulmalised: „Lähme kana „katsuma“!“ – Jaanika Ventsel

pulmaliste herattamine:

üläs reielle miniäd
kälised käsikiville
veljenaised veskiteelle
lähmä nüüd kana katsumaje
kas one kukke kurja tehend
ümbrikko üläs ajanud
linapõlle liiguttanud

Pulmaliste äratamine:

hommikko terestab ämm miniada:

tere tere minia
maga-kammerist tulduyasi

Hommikul teretab ämm miniat:

noorik vasta:

... veegu poigas(i)
veegu hendas(i)

Noorik vastu:

57. Mõõgaema õpetab miniat: „Ole hommikul usin!“ – Janika Oras

peigme poold kaasanaised laulid:

neitsikkeine noorekkeine
kui tahid taloje tulla
talopoja poigidelle
õle hommikko usina
enne päivä pääsukkeine
älä sinä kuule kukke hääldä
lakkalinnu laulamista
löö silmäd Siulikkoje*
õtsitte Õdava** päälle
Siulikkass minie merki
Õdavass on orja merki
Siulik näidäb selgijeste
Õdav näidäb õigijeste
pühü sinä tuba tuiskimatta
vee vesi vedelemättä
pane panged paugumatta
siis sinu hüüvettä hü'ästä
hü'ä naise tüttärestä
targa naise taimidesta

Peigmehe poolt kaasanaised laulsid:

*Siulik – Sõel (tähtkuju)
*Õdav – Suur Vanker (tähtkuju)

58. Mõõgaisa norib veimi: „Nüüd tuleb rikka riisumine“ – Timo Kalmu

päiv kadus vanadell magusa juttu vestess, vahettevahell vana märjukkeist rüübättess, õige ladusaste. nooremad veetsivad õma aiga tantsidess ja valtsidess.

õhta – see õhta nimedetti ja nimetta veel praigagi suure söömä õhtast – perä ildasi voetti käsille lahja jagamine:

Päev kadus vanadel magusat juttu vestes, vahetevahel vana märjukest rüübates, üsna lahedalt. Nooremad viitsid oma aega tantsides ja valssides.

Sel õhtul, mida nimetati ja nimetatakse veel praegugi suure sööma õhtuks, võeti pärast õhtusööki käsile veimede (pruudi tehtud kinkide) jagamine:

nüüd tuleb rikka riisumine
valge vakka vaattamine
ööldije ütteldije
räägittije valestettije
ööldi küllä jo õleva
vara palio vaivavaje
meije neid one ammo valmis
isämees saab rihesukka
seegi sukk one suitsettannud
kaasik vöö õtsukkeise
seegi niinekildudesta
pillipuhj' saab poole paula
seegi puijesta punuttu

59. Noorikuvend ähvardab omadega lahkuda: „Kas on meie kirstumaad?“ – Mihkel Roolaid

küll s'dä kõhta kiideldije
kiideldije hoobeldie
üeldi kuused kulda jooksemaje
tammed mettä tilkumaje
eivad jookse kuused kulda
sa'a sarapuud rahada
tuli on lukkutta tuvassa
kaju on kaanetta mä'ellä
sigulaut on võttimetta
see on menija mendävän'
see kälije käidävän'
la' kūsün kuule'elen
kas on meije kirstomaada
hane riijeste asetta
ku 'i õle siina kirstomaada
ümbär hüpittän hobose
tasa ratsu rakkendelen
veen mina kuldaise kodoni
taimeni õma taloje

60. Mõõgaema kiidab töökat miniat: „Seda mu õu ootas“ – Janika Oras

linnukkeised langukkeised
küll one meije marja maada
meije marja kirstomaada
sedäp õuveni o'otti
sedäp verävä valatti
muruni muhattellesi
o'otti uutta pühkujädä
seinä ääre siivujada
kava* ääre kasijada

*kaba – hoone ristnurk, eseme laiem ots, kaha

61. Noorikuvend kutsub lahja jagamisele: „Ämm, vakka lunastama!“ – Mihkel Roolaid

*ku lahjaid tuuva kilimittull lauvalle, sis noorikko-
vend põruttab piitsa vasta lauda, hüüdess:*

*Kui veimevakk tuuakse lauale, siis noorikuvend
põrutab piitsaga vastu lauda, hüüdes:*

ämm ämm vakka lunastama

*esimise ja tõise küsimise päälle ämm ei tule
veel. alles kolmandema hüüde päälle ilmub ämm
ja küsüb:*

*Esimese ja teise kutsumise peale ämm ei tule
veel. Alles kolmanda kutsumise peale ilmub
ämm ja küsib:*

mii vakk maksab

noorikkovend vasta:

Noorikuvend ütleb vastu:

viis vana, kuus kõva
sada saksa taaldri

*sene päälle viskab ämm ühe krossi ning
jagamine alganeb. esimised saajad onvad
muidugi peigme vanemad, siis vennad ja õed,
tagajärell muud sugulaised. sedä suurd röömu,
midä kingitus neile teeb, näitäväd senegä üläs,
et maast üläs hüppäväd ning seejuures „aittäh“
hüüdäväd. pärast lahjajagamiste kutsutta jällä
kõikki nimepitte lauva juure, kuss neile esitte
paar napsu viina annetta, aga siis üellä, et joojall
nattukkeise siije maksada õlla.*

*viimsed kaks pruukki: lahjajagamine ja
rahakorjamine sell viisill one veel praiga siin
pruugittavad.*

*jooja viskab paar koppikka ja tahub mennä, kuid
täädä ei lassasse, üelles, et see ei tasu veel
viimasigi napsu: „ken maksab muud pulma aiga
joodud napsid?“ mogomane kauppelemine käib
senini, kuni jooja paberraha paneb.*

*rahanemise perä tuleb kinkimine
noorepaarille. anded onvad muidugi andijade
sõisust mööd.*

*Seepeale viskab ämm ühe krossi ning jagamine
algab. Esimised saajad on muidugi peigmehe
vanemad, siis vennad ja õed, seejärel muud
sugulased. Suurt röömu, mida kingitus neile
teeb, väljendavad nad sellega, et maast üles
hüppavad ning seejuures "aitäh" hüüavad.
Pärast kinkide jagamist kutsutakse jälle kõiki
nimepidi laua juurde, kus neile esmalt paar
napsu viina antakse, aga siis öeldakse, et joojal
tuleb natukene maksta.*

*Kaks viimast kommet: veimede jagamine ja
rahakorjamine on siin sellisel moel veel praegu
tavaks.*

*Jooja viskab paar kopikat ja tahab minna, kuid
teda ei lasta, öeldes, et see ei korva veel
äsjasigi napsusid: "Kes maksab kõik muud
pulma ajal joodud napsid?" Selline kauppelemine
käib seni, kuni jooja paberraha paneb.*

*Rahapanemise järel tulevad kingid noorpaarile.
Kingitakse muidugi kinkijate jõukusele
vastavalt.*

lahjajagamine, rahapanemine ning kinkimine võtavad aja käest. on nad mööde, on ka hommik käess. ennämiste pidetti pulmad ja piettä praigagi üks päiv neijo kodo, kaks peijo kodo.

Veimede jagamine, rahapanemine ning kinkimine võtab kogu aja. Kui see on möödas, on ka hommik käes. Enamasti peeti pulmad ja peetakse praegugi üks päev pruudi kodus ja

62. Nooriku vend manitseb peigu noorikut hoidma: „Tunsid tuua, tunne hoida!“ – Mihkel Roolaid

kodo menness laulavad noorikko õed ja vennad:

Koju minnes laulavad nooriku õed ja vennad:

peijokkeine poisikkeine
tunsid tuuva mo õdeda
tunsid tuuva tunne hoida
tunne targaste elädä
ärä sina lase laste lüüjä
sulase suu avada
päivilisi päälle käijä
õle aijasta eessä
vaheuksesta vahella
sõisa eessä kui see seinä
raiju vasta kui see rauda
õppeta ise iluste
ärä lööne ühestä süüstä
ärä tõisesta tõrele
ärä koppa kolmandesta
kui teeneb pali pahada
hulga hukkaneb munija
kaottab kanapesijä
kukkepuust tee koodikkene
vahteraine varrekkene
õlekõrrest õrrekkene
mene siis naista naljattama
õppettama mo õdeda

senegä lõppeb pulm.

Sellega lõpeb pulm.

Lõpetus: Külapolka Ruuben Kesleri järgi – Mari Mae viiulil

Mari Mae (Lassmann). Foto: Mart Laul 2013 (erakogu)